ACC. N:R M. 16856:1,

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

L.4 F. 134. Kalas.

Här i Brara användes ordet gille när det gällde bröllopen. Vid begravning sa man varken kalas eller gille, ej heller vid barndop, konfirmation eller bröllop.

Gillen hade vi av olika slag. Slåttergillen, som hölls efter slåtten. Det var mest ungdom med på dem. Det var de, som hade hjälpt till med slåtten och vi kom det många, som inte var bönder. Alla bjöds på föreplöjned och efteråt ordnades dans, till ackompanjemang av ett dragspel. Mycket sprit gick åt vid dessa gillen.

Sen var det höstagillen. Inbjöds av slåtterlagen och de, som hade hjälpt till. Till dem gillen hade man ofta en gris och en kalv och mycket med mat och sprit serverades.

28/8-67

ACC. N:R M. 16856:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

L.4.F. 134

Uppsagilen var ju äldre ätekommande. Men de serverades mat

Föräldrasägile vet jag ingt om. Dessa brukade fortfarande bruk i Ekhult och Ekhult. De gå bondkarlen. Ekhults bondkarl är från Ved Tåled. Den han legat nere i mänga år man har äkningen tagits upp. I Ekhult har den projekt hela tiden.

Den äldste i byn utsågs till äldreman. Han hade en del del att bestämma i byn. Bl.a. skulle han fastställa vilken dag de skulle börja bruka jorden. Det var ungen byn skiftet blev.

Hela byn var de tjände och det serverades kött mat och fisk. I de avnämnda sockenen tjänstemannen hade

ACC. N:R M. 16856:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

L.U.F. 134

På kaffe och kakor.

Vid lösningen av det sista halet, då det fortfarande gäpe öppet, tjöd kaffe och kakor. Byborna hade om att hälsa lösmöten. Prästen här i socknen har fogit upp seden igen.

Julkalsen var ändå de största. De tjöd på i fem och sexdeng i togn. Jag kommer i håg att pösgymnasiet var odisciplinerat att tjuda på. Men det var nödvändigt att hämma fäll spöten. Männen var alltid nykterska, och ofta fick någon av de tjudna få öl nig.

Det var ju lämpligt att ha halsa vid jul. De fanns det ju alltid mer mat i huset än i vanliga fall. Det blev samma sak mat, som åt på de

ACC. N:R M. 16856:4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

L.4.F. 134

olika sätten.

Äpplen, kalv- och vildsylt med rödkål, hönsbröst, lätt, renbensgäll, vilpu dräng, sillsalad, ansjovis, ost, inlagd sill, höns, hemlagad, kokt och stekt, skinka med senap hemlagad. Det fanns ingen fäcdjurskött. På Sidens kalas serverades inte alltid mjölk varmmat. Till maten dracks hembryggt öl. Malt drinks. Dricks gavs på följande sätt. Om lecks i vatten så länge, tills det började gro. Den torkades det i en ugn eller testa, så kokades det och sen malles det till jäst. Barnen var medbjudna på de flesta kalas

Både äldre och yngre lekte för mycket på kalasen. Sinkelekar var vanligast.

ACC. N:R M. 16856:5.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

L.U.F. 134.

Kläderna dog gröna fingerhut eller hvit arn. Ofta blev det dåligt. Jag minns 1906 när en flicka till mig, kom hem från Amerika. Han var gift på ett stort hotell. De drucko champagne, så lät gästerna de lekande spottelgubbar. Hjälp makan var en lek som vi spelade.

Fördelen dagtiden var inte vanliga, ej heller bröllop. Det gick oftast enkelt till vid dom.

Men begravningsbyggningarna var så mycket finare. Det var mat i mängd, alla sorter rätter.

Det var ett förskräckligt gemensamt kvarsand innan någon vågade sig fram till matbordet. En lunsch skulle ta fart, men var det fru, som stod bakom

ACC. N:R M. 16856:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

L.U.F. 134

högt på vangskalen, kunde det uppstå en vildöst kuuffande på vaanda. Det hände ju att någon lägre person skulle vägra sig fram. Bröllopsmen tog först, och om männen lät sig kunna lockas om kvinnorna vek sig ej. Det gällde ju det verkligt att gå fram och tå mat. De första gångerna var det inte så mycket kvarad.

Om man tog mycket mat på tallriken bjöds ingen sig om det. Men de kommit det för att äta. Så man inte kunde vänderna sig förolämpad och hvdk at moten inte var god.

Vid andra halas var det fjärdsmörgås kord, det var alltid goeck kord, så fick fattiksen ut för att dricka, lite minnestår. Oftast var det kaloshk, med

ACC. N:R M. 16856:7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

L.U.F. 134

kokta morötter, lingonsylt och gröt. Inlagd gurka var inte så vanligt.
Det var tillåtet att resa på sig mellan rätterna.
Till efterrätten användes ofta hjupa fallrikar. En dessertallrik hade inte räckt till.
Av alla de stora förningar, som vår medföra, skulle gästerna få av: potatis, ostkar, fläsk och smörbakelser. Vanligt var att den, som hade medfört förningen, skulle skära den. Kalosen serverades med kaffe och kakor. Sprit förekom i stor mängd mest vid det rent brännvin. Grogg serverades till mannen. Kaffemorgon hade i regel ingen sprit. Kalosen var från 5-6 på eftermiddagen till långt efter midnatt.
Några särskilda bjudningar för dåtidens förekom inte. De blev oftast inbjudna till

ACC. N:R M. 16856:8.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

L.U.F. 134

julkalsen, som i de flesta fall hålls för grannarna i socknen.

När det skulle bjudas, gick vuxen eller vuxenman runt i byarna och bad underbetänkt var, välkommen på en kopp kaffe eller en enkel smörgås. Men sällan var det enkel, borden dignade av mat.

Den bjudne behöfde icke lämna återbud om han var förhindrad komma. Var det bjudet, så var det fastet!

Till stora halos anlitades kokerskan. Mangen gång kunde hon vara från grannsocken. Gärna ville de ha en som var omtalad för sin god mat. Kokerskan fick befallningar i köket. Husfrun ledde på kokerskan.

Det fanns på kokerskor som skröt, men det var ingen som tänkte på. Handdoken

ACC. N:R M. 16856:9.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

LLI.F. 134

var att gästerna kunde säga maten var bra.
Kokerskans betalning i början på sekel
och fram mot -40 talet var ca pr dag. På
de sista 30 åren är lönen den van-
ligaste. Oftast fick kokerskan mat be-
hall av hon begärde. Hon kom oftast
dagen innan för att kunna förbereda en
del rätter.
Tillsand anlitades servoringspersonal. Men
oftast fanns det vuxna döttrar i huset som
fick servera och även hjälpa till med diö-
ken. Vid dimner gällde att dukse i ständig
beredskap.
Kokerskan hade ingen speciell utbildning.
Det var hög och fallenhet det berodde på.
Oftast var det en husmor, och i de flesta
fall var hon gift.

ACC. N:R M. 16856:10.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

L.U.F. 134

Efterkalas hölls i första hand för de som
vårt förhindrade att komma till begravningen,
och så några andra som de gärna ville ge-
sa på att bjuda, eftersom de ändå hade lite
mat.

Någon gång hände det att det köptes nytt
när det skulle komma främmande.
Bord stolar och porslin även bestick lån-
de ihop från grannarna. Porslin och glas
gick sedvänjan att låna av diverse handlan-
den. Det var nog inte någon omkostnad det tänkt.
Bordet dukades i stuan, även sommar-
tid. Vita lärevävda dukar lades på. Maten
sattes fram på ett långbord mitt i rum-
met. Tillbringare för öl, vitkal var ben-
tryggt. Nypdrickt av mikel på hög fot
och med ett handtag att hålla i. Bägod-

ACC. N:R M. 16856:11.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

L.4.F. 134

koren, eller kuckorna. Vi köpt salt, pepparn, ättika och sirap. Pepparn var (vit) men brygd. pepparn användes mycket mer vid matlagning för än vad som gjorts på de senaste 30 åren. Serviteter fanns inte ej heller blommor på bordet. Hus var rent vid begravningsmiddagen.

För avsägo det sätt att inte komma i tid till kaleven. Alland kunde kanske förseningen vara befogad, med de långa avstånd som fanns och dåliga kommunikationer.

Brunna var hiden person som var sjuk. Var prästen hinden, måste alla vänta att köpa åta hits kan antänt. Han skulle ju ta mot först.

Det finaste de hade tog de på sig. För männens del var det mörk kostym. När de

ACC. N:R M. 16856:12.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

L.U.F. 134

köpte nytt någon gång, så blev det mycket.
Oftast en blå chocoladskostym eller bell
svart. Den gick att använda i både glädje
och sorg. Vid stjärta ägdes inte av alla.
Alltså var det en stjärtbröst. Ett
stycke vitt tyg vid vilket en stickkrage
fästes. Svarta handskar och kvastikade
svarta eller grå yttersjumpor. Vid nät-
duk i kavajfickan saknades.
Kvinnorna var också klädda i mörkt.
Det var oftast kjol och blus, som alltid
var långärmad. Ett kläd vid halsen
var också vanligt. Halsklippningen skulle gå
så högt upp som möjligt. Ingen fick kjolen
var oftast något lyckt kemiskt tyg. Till
blusen något finare som kommunion
bar kängor och svarta lyckstrumpor.

ACC. N:R M. 16856:13.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

L.U.F. 134

Lägen blev inte populär förrän på 20-talet. Handdukar förekom inte. Hjärtelämna" var vanligt. Näsdukar var oftast instuken i hjärtelämningen.

Gästerna kom ensamt av vänner eller vänlinnan. De önskade gästerna välkomna. Vid begravningar var det alltid särskilt vänt och vänlinnan. Oftast var det riktigt gott vänner till vänlfolket och sådana som kunde föra sig uppträdt väl.

Alla gästerna hälsade på varandra. Kläderna brukade läggas på en upplädrad säng" säng som gick att dra ut med som hon upplädrad.

Föräldrarna var oftast kommagodt. Hai i byn fanns en som bakade smörbakelser. Hon hade Ocnudikta. Hon brukade

ACC. N:R M. 16856:14.

L.U.F. 134

barn ut kanske att bära dem i.
Föräldrarna tog i band till alla nu hals-
ket om det. Det ansågs inte passande
att bara försvinna.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND